

ÕPILASUURIMUS GÜMNAASIUMI LÕPUTÖÖNA¹

Uurimuse või praktilise töö sooritamine vähemalt hindele „3“ on gümnaasiumi lõpetamise tingimus.

Tallinna Prantsuse Lütseumis toetab töö koostamist õpikeskkonnas Moodle asuv kursus „Uurimistöö alused“. Kursus sisaldab ajakava, õppematerjale ning sinna kantakse ka uurimuse ja selle etappide eest saadud punktid.

1. Mis on õpilasuurimus?

Õpilasuurimus on õpilase iseseisev töö juhendaja(te) suunamisel. Uurimistöö koosneb teoreetilisest ja uurimuslikust osast. **Teoreetilises osas** refereeritakse teemakohast materjali, **uurimuslik osa** peab sisaldama õpilase oma seisukohti ja originaalset materjali.

1.1. Teadusliku uurimistöö liigid

- ✓ **Uurimuse** (*case study*) objekt on probleem (teadmatus). Uurimuse käigus kogutakse ja analüüsitakse andmeid ning tehakse tulemuste põhjal järeldusi (uuritakse nähtustevahelisi seoseid, analüüsitakse probleemi põhjuseid jm).
- ✓ **Ülevaade** (*review*) annab ülevaate teiste autorite uurimistulemustest ja esitab üldistuse, määrab probleemi läbiuurituse seisu ja edasiste uurimisprioriteetide suuna.

1.2. Uurimistöö koostamisel omandatavad pädevused

Uurimistöö koostaja õpib

- ✓ püstitama eesmärged, sõnastama hüpoteesi ja uurimisküsimusi, võtma vastutust eesmärkide elluviimise eest;
- ✓ planeerima ja läbi viima uurimuslikku tööd;
- ✓ mõistma aja planeerimise tähtsust ja aega planeerima;
- ✓ mõtlema loovalt ja süsteemselt;
- ✓ kasutama eri teabeallikaid ja hindama kriitiliselt neis sisalduvat informatsiooni;
- ✓ allikatele toetudes kirjutama töö nn teoreetilist osa, mis annab tööle teoreetilise ja/või ajaloolise raamistiku ning selgitab kasutatavaid mõisteid ja meetodeid;
- ✓ esitama ja analüüsima uurimistöö tulemusi, tegema neist järeldusi;
- ✓ koostama sissejuhatust, kokkuvõtet ja resümeed;
- ✓ arvutil vormistama nõuetekohast uurimistööd.

2. Uurimistöö osad

Uurimistöö kirjalik osa peab olema vormistatud A4 formaadis läbipaistva kaanega spiraalköites (vt Moodle'is juhendit „Vormistusnõuded“).

Kirjaliku osa maht on 15–25 lehekülge (sissejuhatusest kokkuvõteteni).

¹ Juhendi uuendatud versioon: 20.07.2020.

Uurimistöö osad:

- ✓ tiitelleht;
- ✓ sisukord;
- ✓ sissejuhatus;
- ✓ põhiosa (peatükid ja alapeatükid);
- ✓ kokkuvõte;
- ✓ resümee eesti ja kahes võõrkeeles (inglise ja prantsuse keeles; teistes keeltes kirjutamine kokkuleppel uurimistööde koordinaatoriga);
- ✓ allikad (kasutatud materjalid);
- ✓ (vajadusel) lisad.

2.1. Tiitelleht (vt Moodle'is juhendit „Vormistusnõuded“)

Tiitelleht peab sisaldama järgmist informatsiooni:

- ✓ kooli nimi;
- ✓ autori ees- ja perekonnanimi;
- ✓ töö täielik pealkiri;
- ✓ töö liik;
- ✓ juhendaja ees- ja perekonnanimi;
- ✓ juhendaja allkiri ja allakirjutamise kuupäev kinnitamaks kaitsmisele lubamist;
- ✓ töö valmimise koht ja aasta.

2.2. Sisukord (vt Moodle'is juhendit „Vormistusnõuded“)

Tiitellehe järel asub sisukord, mis sisaldab uurimistöö osade, sh peatükkide ja alajaotuste pealkirju ja vastavate lehekülgede numbreid. Sisukorda ei märgita tiitellehte ega sisukorda ennast. Sisukorda ei nummerdata.

2.3. Sissejuhatus

Sissejuhatus on soovitatavalt lühike (umbes üks A4 lehekülg) ja sisaldab järgmist:

- ✓ töö teema (pealkiri) ja liik;
- ✓ teema probleemi aktuaalsus;
- ✓ teema valiku põhjendus ning uurimisprobleemi esitamine;
- ✓ töö eesmärgi sõnastamine;
- ✓ uurimuse hüpotees ja/või uurimisküsimused;
- ✓ peamiste allikate, töömeetodi nimetamine/lühiülevaade;
- ✓ lühiülevaade valimist;
- ✓ ülevaade töö kirjaliku osa alaosadeks jaotamise põhimõtetest (st millistest sisupeatükkidest tekst koosneb / mida sisupeatükid käsitlevad);
- ✓ hea toon on tänada kõiki töö valmimisele kaasa aidanud isikuid.

Sissejuhatust ei nummerdata.

2.4. Põhiosa

Töö põhiosas antakse vastused sissejuhatuses tõstatatud küsimustele. Üldjuhul on nõutavad vähemalt kaks suurt (alapeatükkidega) peatükki: 1) **allikatel põhinev nn teoreetiline osa**; 2) **autori uurimus**.

2.4.1. Teoreetiline osa

Allikatel põhinev nn teoreetiline osa annab tööle teoreetilise ja/või ajaloolise raamistiku ning selgitab probleemi olemust, töös kasutatavaid mõisteid ja meetodeid jm; teoreetilise osa tekst peab olema referatiivne ja varustatud viidetega. Seda, kus otsida oma tööks materjali, saad lugeda juhendist „**Kust otsida infot? Andmebaaside tutvustus**“.

Sellest, kuidas viidata eri liiki allikatele ja kuidas vormistada tekstis esitatud tabeleid ja jooniseid, loe täpsemalt Moodle'i-kursuse juhendmaterjalist „**Kuidas viidata**“.

Teoreetiline osa peab olema seotud uurimusliku osaga, teooriat tuleb lugeda enne töö alustamist või töö tegemise käigus;

Teoreetiline osa peab põhinema allikatel, seal ei tohi olla autori hinnanguid ja arvamusi.

Uurimuse või praktilise töö teoreetilises osas võiks näiteks

- asetada uuritav nähtus mingisse teoreetilisse suunda (teoreetilised lähtekohad);
- avada tausta (anda ajalooline taust, kontekst vm);
- anda ülevaade, mida sel teemal on kirjutatud; tutvustada varasemaid uurimusi;
- avada vaatenurk;
- tutvustada uurimismetoodikat / praktilise töö puhul töövõtteid vm;
- defineerida ja selgitada oma töö keskseid mõisteid – uurija töövahendid on mõisted; definitsioon piiritleb ja täpsustab mõistet, seob ühte mõiste ja selle nimetuse (termini); mõisteid on vaja selgitada ka praktilise töö puhul.

2.4.2. Uurimuslik osa

Töö teise osa peab moodustama **autori uurimus** koos meetodi(te) ja valimi tutvustamisega; esitatakse uuringu tulemused, analüüsitakse neid, tehakse tulemuste põhjal järeldusi; uurimuslik osa peab sisaldama õpilase oma seisukohti ja originaalset materjali.

Peatükid on soovitatav jagada alapeatükkideks. Töö eripärast lähtuvalt võib selle ülesehitus tavapärasest erineda.

2.5. Kokkuvõte

Kokkuvõte on vastus sissejuhatusetele:

- ✓ antakse vastus uurimisküsimus(t)ele ja/või hinnang hüpoteesi paikapidavusele;
- ✓ lühidalt esitatakse kõige olulisemad järeldused, milleni töö käigus jõuti;
- ✓ antakse hinnang eesmärkide täitmisele;
- ✓ kirjeldatakse tekkinud ja edaspidist uurimist vajavaid probleeme, kuid uusi andmeid enam ei esitata.
- ✓ Kokkuvõte peab võimaldama uurimuse põhiosa lugemata aru saada, mida töös on käsitletud, milliste tulemusteni jõutud.

Kokkuvõttes ei viidata allikaile ega esitata teiste autorite seisukohti.

Kokkuvõte peab võimaldama uurimuse põhiosa lugemata aru saada, mida töös on käsitletud.

Kokkuvõtet ei nummerdata.

2.6. Resümee

Resümee on eesti ja kahes võõrkeeles (inglise ja prantsuse keeles) sisukokkuvõte, lühike ja infothie ülevaade kogu tööst, töö lühikirjeldus. Resümee peab sisaldama olulisimat nii sissejuhatausest, sisupeatükkidest kui ka kokkuvõttest. Resümee peab võimaldama ülejäänud teksti lugemata aru saada, milles uurimus seisnes, milline oli selle tulemus.

Resümee algusesse tuleb kirjutada töö **pealkiri resümee keeles** (st võõrkeelsetes resümeedes tuleb pealkiri tõlkida).

Resümee

- ✓ kirjeldab lühidalt uuritavat nähtust;
- ✓ kirjeldab lühidalt uurimisprobleemi;
- ✓ nimetab töö autori eesmärgid (kopi@peist sissejuhatausest!!!);
- ✓ kirjeldab uuringu meetodit;
- ✓ sisaldab olulisemate tulemuste ning järelduste lühikirjeldust, hindab eesmärkide täitmist.

Resümeed ei nummerdata.

2.7. Allikad (kasutatud materjalid)

Allikate (kasutatud materjalide) loetelu peab sisaldama tähestikulises järjekorras kõiki allikaid, mida töös on kasutatud ja millele on tekstis viidatud (vt Moodle'is juhendit „Vormistusnõuded“).

Kuidas seda loetelu koostada ja millised andmed kasutatud materjalide kohta peavad olema esitatud, loe täpsemalt juhendmaterjalist „Kuidas viidata“.

Peatükki „Allikad“ ei nummerdata.

2.8. Lisad

Lisad (vajaduse korral) sisaldavad materjali, mida on töö eesmärkide saavutamiseks vaja läinud, kuid mis ei ole töö sisuga otseselt seotud (küsitluslehed, plaanid, kaardid, mõõtmis-, uurimis- jm protokollid, illustreeriv materjal, nt dokumendi- või fotokoopiad, CD- või DVD-plaadid jm).

Lisadele viitamist tekstis ja lisade vormistamist vaata Moodle'is juhendist „Kuidas viidata“ ja „Vormistusnõuded“.

3. Uurimistöö lubamine kaitsmisele

Kaitsmisele lubatakse tähtjaks esitatud, korrektselt vormistatud tööd. Kaitsmisele lubatud tööle määratakse retsensent.

Esimesele kaitsmisele ei lubata töid, mille valmimisele pole juhendaja saanud kaasa elada ja mille lõppversiooni ta näeb esimest korda vahetult enne töö esitamise tähtaega.

Kui esitatud töö on olulisi puudusi, võib selle õppealajuhataja otsusega tagasi lükata. Ettepaneku töö tagasi lükata võib teha nii juhendaja, uurimistöde koordinaator, retsensent kui ka kaitsmiskomisjon. Pärast puuduste kõrvaldamist on õpilasel õigus esitada oma töö järelkaitsmisele.

Abituriendil, kes ei saa tööd tähtjaks valmis või keda ei lubata 1. kaitsmisele või kes pälvib 1. kaitsmisel oma töö eest vähem kui 50% maksimumist, on võimalus oma töö esitada 2. kaitsmisele, mis toimub kevadel (kuupäev määratakse hiljemalt pärast tööde lubamist esimesele kaitsmisele). **Teisele kaitsmisele pääsenud töö eest pole võimalik saada hinnet „5“**, v.a juhud, kui kaitsmise edasilükkamiseks on aktsepteeritav põhjus.

Abituriendid, kes ei saa tööd ka 2. kaitsmise tähtjaks valmis või kes pälvivad 2. kaitsmisel oma töö eest vähem kui 50% maksimumist, saavad võimaluse oma tööd kaitsta augustikuus.

4. Töö kaitsmine

Uurimistööd kaitstakse kaitsmiskomisjoni ja grupi kaasõpilaste ees (komisjoni koosseisu ja õpilasgrupid määrab kooli juhtkond). Kaitsmine koosneb õpilase lühiettekandest ja küsimustele vastamisest. Kaitsekõne peab olema arusaadav ja tooma esile peamise. Tähtis on nii esinemisoskus kui ka kompetentsus küsimustele vastamisel. Soovitav on kasutada näitlikku abimaterjali (stendiettekanne, multimeedia, audiovisuaalsed materjalid jm). Ettekande pikkus on 5–7 minutit. Retsensentide küsimustele vastatakse ettekande lõpus. Vt juhendit „Uurimuste ja praktiliste tööde kaitsmine“.

Kui õpilane haigestub ega saa kaitsmisele tulla, peab ta esitama kooli juhtkonnale arstitõenditõendi. Kui õpilane ei saa kaitsmispäeval osaleda varem teada põhjusel, tuleb taotlema juhtkonnalt luba kaitsmise edasilükkamiseks.

5. Õpilasuurimuse hindamine

Õpilasuurimuse hinne kujuneb tööprotsessi, valminud uurimust ning kaitsmist arvesse võttes. Hinnatakse viiepallisüsteemis ning juhendatakse koolis kinnitatud hindamisjuhendist.

Protsessi eest saadud punktid teisendatakse 10 palli süsteemi; retsensendi, juhendaja ja komisjoni poolt tööle antud punktid teisendatakse 5 palli süsteemi (igähelst *max* 5 punkti, kokku *max* 15 punkti); kaitsmise eest saadud punktid teisendatakse 5 palli süsteemi. Kokku võib õpilasuurimuse eest saada *max* 30 punkti.

Hindenormid: 90% maksimumist – „5“; 75% maksimumist – „4“; 50% maksimumist – „3“; alla 50% maksimumist „2“.

Uurimistöö teema ja hinne märgitakse lõputunnistusele. Gümnaasiumi lõputunnistus väljastatakse ainult sellele abiturientile, kes on uurimuse sooritanud vähemalt hindele „3“.

6. Uurimistööde kasutamine

Uurimistööd arhiveeritakse koolis digitaalsel kujul (teksti-, pildi-, heli- või videofailidena jms).

Kool võib säilitada õpilasuurimusi kooli raamatukogus ning kasutada õppetegevuses ja kooli tutvustavates materjalides.